

آموزش تخصصی محاسبه دیات

مجموعه جداول شرح و محاسبه دیات

به استناد قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲ / ۲ / ۱

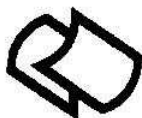
به انضمام مواد قانونی و فرمول محاسبه آن

و آرای وحدت رویه مرتبط

مؤلف: امیر برادران

با همکاری: دکتر بشیر نازپرور

متخصص پزشکی قانونی و عضو هیئت علمی

انتشارات پونشرگستر

عنوان قراردادی	:	ایران. قوانین و احکام
عنوان و نام پدیدآور	:	آموزش تخصصی محاسبه دیات: مجموعه جداول شرح و محاسبه دیات
به انضمام مواد قانونی و فرمول محاسبه آن به استناد... / مولف امیر برادران، با همکاری بشیر نازپرور.	:	
مشخصات نشر	:	تهران: پوشش گستر، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	:	۱۸۰ص: مصور (رتگی)، جدول.
شابک	:	۲۰۰۰۰ ریال ۲-۲۱-۶۶۴۳-۶۰۰-۹۷۸:
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
موضوع	:	دیات -- ایران
موضوع	:	Blood money (Islamic law) -- Iran
موضوع	:	غرامت‌ها (حقوق) -- ایران
موضوع	:	Compensation (Law) -- Iran
سناد خزوده	:	برادران، امیر، ۱۳۶۵ -
شماره افزوده	:	نازپرور، بشیر
رده بندی کنگره	:	۳۹۸۰ KMH / ۱۳۹۵۳۱۹۵ الف
رده بندی یوبی	:	۳۴۵/۹۵۵۰۷۷۳
شماره کتابخانه ملی	:	۴۲۷۷۶۸۶

انتشارات پوشش گستر

آموزش تخصصی محاسبه دیات

مجموعه جداول شرح و محاسبه دیات

مؤلف: امیر برادران

ویراستار: علی اعظم محمدی

چاپ اول: تهران، تابستان ۱۳۹۵

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

چاپ: کتاب شمس

شابک: ۲-۲۱-۶۶۴۳-۶۰۰-۹۷۸

ناشر: انتشارات پوشش گستر

کلیه حقوق چاپ و نشر برای مؤلف محفوظ است.

نشانی: تهران، خ پاسداران، میدان نوین، خ گلزار، کوچه شب‌بو، شماره ۲، واحد ۸

تلفن: ۲۲۹۳۳۲۸۴ همراه: ۰۹۱۲۳۴۹۹۰۲۱

پست الکترونیکی: Pooshesh.gostar@Yahoo.com

وبلاگ: www.Poosheshgostar.blogfa.com

قیمت: ۲۰۰۰۰ تومان

فهرست

۱۳	پیش گفتار
۱۷	مقدمه
۱۹	راهنمای استفاده از کتاب
۲۰	کلیدواژه

کتاب چهارم قانون مجازات اسلامی - نایات

۲۱	بخش اول - مواد عمومی
۲۱	فصل اول - تعریف دیه و موارد آن
۲۲	فصل دوم - ضمان دیه
۲۳	فصل سوم - راه های اثبات دیه
۲۵	فصل چهارم - مسئول پرداخت دیه
۲۹	فصل پنجم - مهلت پرداخت دیه
۳۰	فصل ششم - موجبات ضمان

فصل هفتم _ تداخل و تعدد دیات	۴۰
بخش دوم _ مقادیر دیه	۴۳
فصل اول _ دیه نفس	۴۳
فصل دوم _ قواعد عمومی دیه اعضاء	۴۵
فصل سوم _ دیه مقدر اعضاء	۴۸
مبحث اول _ دیه مو	۴۸
مبحث دوم _ دیه چشم	۵۰
مبحث سوم _ دیه بینی	۵۰
مبحث چهارم _ دیه گوش	۵۱
مبحث پنجم _ دیه لب	۵۲
مبحث ششم _ دیه زبان	۵۳
مبحث هفتم _ دیه دندان	۵۴
مبحث هشتم _ دیه گردن	۵۶
مبحث نهم _ دیه فک	۵۶
مبحث دهم _ دیه دست و پا	۵۷
مبحث یازدهم _ دیه ستون فقرات، نخاع و نشیمنگاه	۵۹
مبحث دوازدهم _ دیه دنده و ترقوه	۶۰
مبحث سیزدهم _ دیه ازاله بکارت و افشاء	۶۱
مبحث چهاردهم _ دیه اندام تناسلی و بیضه	۶۱
مبحث پانزدهم _ دیه پستان	۶۳
فصل چهارم _ قواعد عمومی دیه منافع	۶۴
فصل پنجم _ دیه مقرر منافع	۶۵

۶۵	مبحث اول _ دیه عقل
۶۵	مبحث دوم _ دیه شنوایی
۶۶	مبحث سوم _ دیه بینایی
۶۷	مبحث چهارم _ دیه بویایی
۶۷	مبحث پنجم _ دیه چشایی
۶۸	مبحث ششم _ دیه صوت و گویایی
۶۸	مبحث هفتم _ دیه سایر منافع
۷۰	فصل ششم _ دیه برآمات
۷۳	فصل هفتم _ دیه عین
۷۵	فصل هشتم _ دیه جنایت بر میت

فهرست مطالب مندرج در جداول محاسبات دیات

۷۷	شرح دیات اعضاء سر و صورت
۷۸	دیه مو
۸۰	دیه ابرو
۸۱	دیه چشم
۸۳	دیه بینی
۸۶	دیه گوش
۸۸	دیه لب
۹۰	دیه زبان
۹۳	دیه دندان ها
۹۷	دیه گردن

- دیه فک ----- ۹۸
- قواعد عمومی شکستگی، خردشدگی، ترک برداشتن و دررفتگی استخوان --- ۱۰۰
- شرح دیات دست و پا، انگشتان و بند های انگشتان ----- ۱۰۲
- دیه قطع شدگی ----- ۱۰۳
- دیه فلج شدگی ----- ۱۰۵
- دیه شش سگی ----- ۱۰۶
- دیه خردشدگی ----- ۱۰۷
- دیه ناخن ----- ۱۰۸
- دیه ستون فقرات ----- ۱۰۹
- دیه نخاع ----- ۱۱۰
- دیه نشیمنگاه ----- ۱۱۱
- دیه دنده ----- ۱۱۲
- دیه ترقوه ----- ۱۱۳
- دیه ازاله بکارت و افشاء ----- ۱۱۴
- دیه آلت تناسلی ----- ۱۱۵
- دیه بیضه ----- ۱۱۶
- دیه پستان ----- ۱۱۷
- دیه مقرر منافع ----- ۱۱۸
- دیه عقل ----- ۱۱۹
- دیه شنوایی ----- ۱۲۰
- دیه بینایی ----- ۱۲۱
- دیه بویایی ----- ۱۲۲

- ۱۲۳----- دیه چشایی
- ۱۲۴----- دیه صوت و گویایی
- ۱۲۶----- دیه سایر منافع
- ۱۲۷----- جراحات در سر و صورت
- ۱۲۸----- جراحات در دست و پا
- ۱۲۹----- جراحات در انگشتان دست و پا
- ۱۳۰----- جراحات در بند های انگشتان غیر شست دست و پا
- ۱۳۱----- جراحات در بندهای انگشتان شست دست و پا
- ۱۳۲----- قواعد عمومی جراحات
- ۱۳۳----- دیه تغییر رنگ پوست و توهم
- ۱۳۴----- دیه سقط جنین
- ۱۳۵----- دیه جنایت بر میت
- ۱۳۶----- محاسبه مبلغ دیه مقادیر پر کاربرد
- ۱۴۰----- جدول کدهای شناسه
- ۱۷۳----- آرای وحدت رویه‌ی مرتبط

پیش گفتار

از آغاز آفرینش، نخستین نگاه بر حق زندگی، که در تاریخ ثبت است، جنایتی است که قابیل بر هابیل مرتکب شد. که در آیات ۲۷ - ۳۱ سوره مائده قرآن کریم به آن اشاره گردیده است. صورت های این جنایت با اختلاف در مراحل پیشرفت اجتماعی انسان تکرار شده است. دانشمندان مراحل پیشرفت اجتماعی انسان را به سه مرحله بخش کرده اند:

- ۱) دوره توحش و بربریت: در این عصر، انسان برای بقای خود به طبیعت متکی بود و هنوز فراورده های را نمی شناخت تا بتواند آن را با سایر موجودات و داد و ستد کند، از این رو روابط او با دیگران محدود بود و در نتیجه منازعات او با دیگران نیز محدود شد.
- ۲) مرحله کشاورزی: در این دوره انسان توانست با حیوانات خمر گرفته و از آنها در کشاورزی و باربری بهره برد و نیز توانست ابزار هایی بسازد و کشاورزی کند و در زندگی خود بر کشاورزی، دامپروری و شکار کردن در آب و خشکی تکیه کند. در این مرحله انسان به جای کوچ کردن و خانه به دوشی در مکانی مستقر شد و در نتیجه وابستگی انسانها به یکدیگر بیشتر شد و نیرومند شدند و از طرفی مصالح و منافع آنان با یکدیگر در اصطکاک و معارضه قرار گرفت و در اثر کشمکش های فراوان، مشکلات به صورت گوناگون جلوه گر شد.

۳) عصر تمدن: در این عصر صنعت و فنون پدیدار شدند و انسان در صدد بر آمد که مواد اولیه را به اشیای صنعتی مبدل سازد، در این مرحله بازرگانی را شناخت و به نگرارش و نویسندگی پی برد و منافع و مصالح مردم بیش از پیش در هم آمیخت و در نتیجه کشمکش ها و نزاع ها و مشکلات بیشتر شد و زندگی انسان در معرض نابودی قرار گرفت. انسان از آغاز نیازی به هیأت سیاسی و حاکم نداشت ولی با گذشت زمان و افزایش زندگی اجتماعی ضرورت داشتن یک هیأت سیاسی و حاکم را احساس کرد که ابتدایی ترین آن قبیله بود. خون و عصبیت میان افراد قبیله پیوند برقرار کرده بود. قبایل با یکدیگر مقابله و مناظره می کردند. رهبری گاه خوب و بد داشتند. قبایل با گذشت زمان به عمائر، عمائر به بطون، بطون به افغان، افغان به عشیره و فسیله و سپس به آسره یا خانواده کوچک تقسیم شدند. از مجموع خانواده ها ملت به جای قبیله شکل گرفت و در نتیجه حکومت ها پدید آمدند و مناظره و مقابله ملت ها جای مناظره و مقابله قبایل را گرفت.

بر این اساس قانون در جوامع ابتدایی شکل گرفت. قانون در صورت نخستین خود نماینده احساس و عواطف یک فرد (رئیس قبیله) بود که در زندگی نخستین انسان در دوره توحش امری طبیعی بود.

نخستین گام برای پدید آمدن قانون قوه و قدرت بود. زمرندی نخستین منطقی بود که الفبای اولیه قانون را نوشت. در ابتدا انسان خود قانونگذار بود. نه به نفع خود بود و آن گونه که می خواست داور می کرد و حق همان چیزی بود که انسان را حق می دید و قضاوتش در نیروی بدنی اش رخ می نمود.

با تشکیل قبایل عادات و تقالید هم ظاهر شد که شرایط زندگی اجتماعی را معین می کردند. به مرور زمان این عرف ها و عادت ها قانون شدند و از طرف همه، در داخل و خارج قبیله، واجب الاحترام شدند. از اینجا بود که قبیله خود را متعهد می دید از زندگی فرد قبیله خود که دیگر زندگی مستقل خود را از دست داده بود حمایت کند و بدین گونه است که می بینیم جماعت مجنی علیه به انتقام جویی از جانی یا بستگان وی بر می خیزد و متقابلاً جماعت و بستگان جانی چاره ای جز دفاع از وی نداشتند. به مرور زمان

به دنبال ارتکاب هر جرمی، منازعه‌ای مانند جنگ بین قبایل اتفاق می‌افتاد و خسارات زیادی از لحاظ مالی و جانی ایجاد می‌کرد. نخستین وسیله برای جلوگیری از این ویرانی‌ها مذاکره و گفتگوی طرفین بود و اکثراً قبیله ثالثی به عنوان میانجیگری بین آنان به حکمیت بر می‌خواست.

کیفر جنایت بر زندگی انسان ابتدا احساس افسوس و حسرت بود و پشیمانی چرا که قبایل پس از کشتن برادرش هابیل در زمره نادمین درآمد و هیچ کیفر دیگری به جز پشیمانی و حسرت علیه او به اجرا در نیامد.

سپس از قصص، برای قتل نفس قانونگذاری شد. خونخواهی و انتقامجویی از جانی نزد جوامع ابتدایی یگانه کیف بود. سپس جوامع ابتدایی گامی به جلو برداشتند و به جای انتقامجویی نظامی راه «دوری جیگزین کردند که محور آن خشنود ساختن خویشان مجنی علیه. مانند اظهار ندامت و پشیمانی جانی و یا به خدمت گرفتن جانی توسط خویشان مجنی علیه بود و یا به از واج کردن دختر یا خواهر جانی به مجنی علیه یا کسان او و سرانجام پرداخت هدیه و مبلای آن.

مالی که به جای خون مقتول پرداخته می‌شد نام‌های گوناگونی داشت. مثلاً قبایل انگلیسی آن را «پول خون» یا «خون بهاء» می‌نامیدند. اعراب صحرای غربی مصر آن را «مَلاک» و قبایل عرب سینا مال عرفی قتل خطا را «مَدَیْمَن» در قبال قتل عمد را «ذَلِیْقَه» می‌نامیدند. قبایل عراقی به آن «هَشم» و در قبایل آفریقای نام‌هایی دیگر مثل «جَر» و یا «أبوک» می‌گفتند.

عرب جاهلیت این مال را به نام «عقل»، «ارش» و «دیه» می‌نامیدند و قرآن کریم از آن میان نام دیه را برگزیده است.

ریشه کلمه دیه

کلمه دیه در اصل «ودی» می‌باشد که «و» آن حذف و «ها» به جای آن در آخر کلمه افزوده شده است. فقهای مذاهب اسلامی نخستین طبقه‌ای هستند که دیه را تعریف

می‌کنند. ولی آنان از دیه تعریف های گوناگونی دارند و هرگروهی از آنان که با مذهب معینی وابستگی دارد درباره دیه به تعریفی ملتزم شده که با مذهب خود سازگار است. تعریف های هر مذهب به شرح زیر است:

- ۱- فقهای حنفی دیه را چنین تعریف کرده‌اند: "دیه نام مالی است که عوض نفس یا جان پرداخته می‌شود و ارزش نام مالی است که به سبب جنایت بر اعضاء واجب می‌شود"
- ۲- فقهای مذهب شافعی دیه را چنین تعریف کرده‌اند: "دیه مالی است که به سبب جنایت بر نفس یا اعضاء واجب می‌شود"
- ۳- فقهای مذهب حنبلی دیه را چنین تعریف کرده‌اند: "دیه مالی است که به سبب جنایت به مجنی علیه، ولی او پرداخت می‌شود"
- ۴- فقهای مذهب مالکی چون فقهای سایر مذاهب اسلامی دیه را تعریف نکرده‌اند و فقط بر آن نام «عقل» نهاده‌اند بدون آنکه هیچ تعریف معینی از آن به دست دهند و اینکه آنچه در جنایت بر نفس و به عوض آن داد می‌شود عقل نامیده شده به جهت آن است که معمولاً شترانی را به عنوان دیه، شبانه به پستگاه خانه اولیای مقتول می‌بردند و در بامداد آن شب اولیای مقتول شتران را بسته، در آنجا می‌یافتند و به این خاطر به نام عقل موسوم شده است و به کسی که دیه را می‌پردازد «عاقل» می‌گویند و عاقله نیز از همین معنی گرفته شده است.
- ۵- فقهای شیعه جعفری دیه را چنین تعریف کرده‌اند: "دیه مالی است که به سبب جنایت بر نفس یا عضو واجب می‌شود"

مقدمه

خدای بزرگ را سپاسگزارم که بر بنده‌ی حقیر منت نهاد و من را در تألیف و تهیه‌ی این اثر یاری نمود. کتابی که پیش روی شماست سعی بر آن دارد که به مباحث دیات و محاسبه آن با دید وسیع‌تری بپردازد.

و کلیه مباحث دیات را به استناد قانون مجازات اسلامی به صورت جدول‌بندی، تفکیک کند و در آن، شرح آسیب‌هایی که به‌وجود می‌آید، مقدار دیه و یا ارزش آن، فرمول محاسبه و به‌دست آمدن آن و درصد، دینار، درهم، عدد قانونی آن موضوع، توضیحات تکمیلی قانونی و یا پزشکی و در نهایت مبلغ دیه آن آسیب را به تواننده آموزش و انتقال دهد.

در ابتدای کتاب کلیه قوانین مربوط به بخش دیات از قانون مجازات اسلامی آورده شده است و در نیمه دوم کتاب جداول شرح آسیب و محاسبه دیات کلیه اعضاء و منافع قید شده است.

امید است تألیف و تهیه این تحفه‌ی ناقابل، منبع قابل استناد و مفیدی در اختیار قضات شریف، وکلای محترم، کارشناسان خسارت رشته‌های بیمه‌ای، دانشجویان رشته‌های تحصیلی حقوق، بیمه و... و کلیه زبان‌دیدگان حوادث ترافیکی قرار داده باشد.

در پایان بر خود می‌دانم از لطف و محبت کلیه دوستان و مشاوران خود که با نقدها و نظرات و راهنمایی‌های خود باعث تدوین هر چه بهتر این مجموعه بودند تشکر و قدردانی نمایم.

همچنین با تشکر از جناب آقای دکتر بشیر نازپرور بابت مشاوره در امور پزشکی در خصوص ارائه‌ی توضیحات تکمیلی پزشکی در جداول کتاب که بنده را یاری نمودند، و نیز از خزانندگان عزیز کمال امتنان را دارم و خواهشمندم با نقطه نظرات و پیشنهادات خود برای چاپ‌های بعدی کتساب، از طریق آدرس ایمیل (Amir.baradaran10@yahoo.com) ما را یاری نمایند و از خانواده‌ی عزیز خود بابت تشویق و حمایت‌های فکری و روحی‌شان تشکر می‌نمایم.

امیر برادران - تابستان ۱۳۹۵

راهنمای استفاده از کتاب:

برای رویت مبلغ دیه هر آسیبی که در جداول دیات عنوان شده است، کد شناسه آن را در جداول صفحه ۱۱۰ تا ۱۷۱ بیابید. مبالغ فقط براساس دیه از سال ۱۳۹۳ تا ۱۳۹۵ می باشد و در ابتدای هر سال با افزایش دیه می توانید قسمت های خالی جدول را تکمیل و استفاده نمایید. قابل ذکر است به علت روند نبودن مبالغ در محاسبه اعشاری، مبالغ مندرج در جداول کد شناسه بر اساس رقمین محاسبه گردیده است.